

19. oktober 2023

UKA23/137, 153, 154

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nuummi innuttaasunut immikkut nakorsiartarfeqalerneratigut nakorsiarsinnaaneq oqinnerulersinnaassanersoq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Qanoq iliornikkut nakorsat namminersortut nakorsiartarfiutitaarnissaminut aallartisarsinnaalernissaat aqqtissiuunneqarsinnaanersoq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Peqqinnissaq pillugu sillimmasersinnaanerup atuutilersinneqarneratigut peqqinnissaqarfitsinnut oqilisaataasinnaanersoq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

(Atassutip Inatsisartuni Ilaasortaaitai)

Atassumminngaaniit apeqquteqaatit aallaavigalugit oqallisissianik saqqummiineranni qul, 137, 153 kiisalu 154 pillugu imatut siumuminngaaniit oqaaseqassaagut.

Qulequttanik pingaarutilinnik atassut saqqummiinerat Siumuminngaaniit qujaffigerusupparput. Ukiuni arlaqalersuni kalaallit nunaanni peqqinnissaqarfipput unaminartunik inissisisimaneq imaannaanngitsumik innuttaasunut ajoraluartumik kingunekaraluttuinnarpoq. Nunarsuatsinni pissutsit malitsigisaanik nunatta nakorsaqarniarnikkut inissisimaneq ilungersoreernikoq suli aammaarluta ilungersunarneroqqilersoq nassuerutigisariaqarparput.

Peqqinermut ataatsimiititaliarsuup upernaq suliaminik saqqummiinerminik oqaatigaa Aatsaat taama artersartigaagut napparsimaveqarfik pillugu siunissamimilu taamaaginnassappat artersarnerulissaagut.

Inuit ukiuni kingullerni tarnimikkut napparsimasut amerliartortut nalunngilagut. Ajoraluartumillu nunatsinni katsorsarneqarsinnaannginnerisa kingunerisaanik ilaat qallunaat nunaannut tarnimikkut napparsimasut inaannut nassiuttariaqartarpagut, tamannalu inuup ataatsip ukiumut 3,4 millionit sinnerlugit akeqartarnera nunatta aningaasaqarneranut sunniuteqartartoq ilungersunartutut siumuminngaaniit isigivarput.

Peqqinnermut ataatsimiititaliarsuup saqqummiinermini innersuussutit 100-jut sinneqartut pingaartutut isigisartik peqqinnissaqarfitta sulissutigineqarnissaannik suliarineqartariartut oqaatigivaat.

- Taakkulu ilamininngui tigulaariffigissavakka.
- Peqqinnissami ilinniartartut amerlanngippaallaarput.
- Nappaatit assigiinngitsut amerligaluttuinnarput.
- Sulisinnaasut ikiligaluttuinnarput.
- Qallunaat sulisartut nunatsinni naatsumik sulisartut amerlavallaarput.
- Siunissaq ungasinnerusoq aningaasanik immikkoortitsisoqartariaqarpoq peqqinnissaqarfik pillugu.
- Sulisoqarneq pillugu pilersaaruteqartoqanngilaq. Inuit 1600 sulipput 900 aalajaatsupput sinneri tikisitat.
- Sygeplejeskitut ilinniarnikuusut affai suliffinni allani sulisuupput.
- Sulisut ineriartoqqinnissaat periarfissarsiuunneqaqqittariaqarpoq.
- Akissarsiarineqartartut overtimet tiguneqartanngillat ilaanni sivisoorujussuarmi tiguniarsarisarpaat.
- Peqqinnissaq pillugu siunissamut pilersaaruteqartoqanngilaq ilinniartut uniinnartartut amerlavallaarput.
- Fjernundervisning innersuussutigineqarpoq peqqinnissaqarfimmi atuutilernissaanik.
- Kommuni peqataasariaqarpoq ilinniartitaaneq pillugu.
- Peqqinnissaqarfik kommunilu suleqatigiinnerat pitsaanerusumik aallartinneqartariaqarpoq.
- Inuit katsorsagassat amerlammata immikkut sammineqartariaqarput.
- Imminoorniartarnerit amerlaqaat, qaffaseqaat saaffigineqarsinnaasut innuttaasunik ukkatarineqartariaqarput.
- Ernisarfiit 3-4 pilattaasinnaasut amerlisarneqartariaqarput.
- Nakorsiartartut ullormut 100 akissutissaminnik utaqqisut akineqartanngillat. Qaammammut 2000-upput.
- Telemedicin nutaaq pitsaanerit sukkasuumik inerisarneqartariaqarpoq.

Saqqummiunneqarnikuusut tamaasa saqqummiutinngilakka kisianni aperiganni qanoq naleqassanersut 1 milliardinik naleqarnissaat taggiunniukuvaat.

Nunatsinni illoqarfik ineriartortuusoq inuttamigullu sukkasuumik amerliartorfiusoq Nuuk tamatta ilisimaarivarput. Peqqinnissaqarfippullu nakorsaqaarniarnikkut malinnaannginnera arlalippassuatigut misillerfiginikuuvarput. Taamatullu ingerlaannassagutta sulisugut peqqinnissaqarfimmiittut aalajaatsuusut ernumassutigineqarsinnaavoq allanut suliffissaminnik ujaasisariaqalertussat, soorlumi aamma tamanna ataatsimiititaliarsuup oqaatigereeraa.

Aqqutissanik nutaanik pitsaanerusunik nunatsinnut peqqinnissaqarfik eqqarsaatigalgu ujaasinissamik tamatta peqatigiittariaqarpugut, soorlu assersuutigalugu nakorsanik qallunaat nunaaninngaaneersunik kisimik eqqarsaatiginagu atorsinnaasatsinnik. Tamannami qangaaniilli nunamiut allaninngaaniit nakorsaqaarniarnieq eqqartoqartarnikuuvarput arlariinnillu siunnersuuteqarfigineqartarluni aammami siumuminngaaniit massakkut ataatsimiititaliaq

angalasimasoq amerikkami oqariartorpoq oqaloqateqarimallutik ajornanngitsumik sivigunerusumilu nunatsinni ikiuukkusuttunik. Tamanna siumuminngaaniit kaammattuutigissavarput suliaq iluatigalugu pimoorullugu misissuiffigineqartuussaq.

Illoqarfinni mikinerusuni nakorsanik ajornartorsiorfigeqisatsinnik kiisalu nunaqarfittatsinnik sineriammiittuni nakorsiartarnermikkut ilungersortaqisunik pitsaanerusumik atugassaqartinneqarnissaat atortuutunik nutaaliaanerusunik pissarsinissarput sukataarutigisariaqarparput. Taakkuuppummi aamma arlalippassuatigut nappaatiminnik kingusinaarujussuurtumik paasitinneqartarnerat uani taaneqarsinnaasoq soorlu kræftimik.

Kingulleq kræftimik napparsimasoq paasineqartoq ukiuni pingasuni uteriilluni nakorsiartarsimagaluarluni naggataatigut paasitinneqarpoq ikiorneqarsinnaajunnaareersimasoq nappaataata siaruarsimanerata kinguneranik. Tamakku pissutsit akuerineqarsinnaanngillat pitsaanerujussuarmik innuttaasunut aaqqiissutissanik tamakkerluta iliuusissatsinnik nassaaqatigiinnissatsinnik sulissuteqartariaqarpugut.

Kiisalu aamma meeqqat malunnarsiartorput ammimikkut napparsimasut amerliartortuusut, tamakkulu qallunaat nunaannut nassiunnissaannik nakorsartinneqarsinnaanerata perusullugu inuit aningaasanik katersuisut. Tamakkua qaangernissaat pillugu pitsaanernik periusissanik ujtartuisariaqarpugut ikioqatigiilluta tamatta.

Uani eqqaasariaqarparput illoqarfinni mikinerusuni peqqinnissaqarfitta inissaqarniarneratigut pissutsit aaqqiivigineqarsinnaanissaat aamma tamakkiullugu suleqatigiiffiginissaat ilungersoqatigiissutigisariaqarparput.

Livsforsikrinngi nunatsinni periarfissaanera banki sianersigalugu allaffigaluguluunnit periarfissaq qaammarsaatigineqartariaqartoq siumuminngaaniit qullersanit kaammaattuutigisariaqarparput.

Piniartortatta aalisartortattalu periarfissalunnerat pitsanngortariaqartoq kattuffiup annertunerusumik tunisassiorfigineqartut oqaloqatigiilluarnissaannik kaammattorusuppagut neriuutigalugulu kattuffiit allat angusimasaannut assingusinnaasumik angusaqarsinnaanissaat ilaasortartik sinnerlugit suleqatigiissutissaminnik nassaarumaassasut.

Nakorsallu immikkut nakorsiartitsisinnaanissaannik (privat) aqutissiuusseqataanissatsinnik periarfissatigut aporfissaqassapat siumuminngaaniit piumassuseqarpugut suleqataalluarnissatsinnik.

Naggataatigut peqqinnissaqarfimmi sulisimasut sulisullu ilungersorlutik qasusuillutillu siumuminngaaniit uummammik pisumik qujaffigerusuppagut.

Taamatut oqaaseqarluta oqallisissiamut qujalluta inatsisartut oqallittuarnissaannik kissaassivugut.

Mala Høyr Kúko

Siumut